

МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ БАНКУ

Серпенінова Юлія Сергіївна

ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»

Ліквідність банку є однією з найважливіших якісних характеристик банківської діяльності. У зв'язку з цим існує досить широкий арсенал різноманітних теорій, моделей, стратегій і методів управління ліквідністю.

Виділяють три загальні підходи до управління ліквідністю банку: управління ліквідністю через управління активами; забезпечення ліквідності через управління пасивами; збалансоване управління активами і пасивами.

В рамках загальних підходів до управління ліквідністю виділяють конкретні методи управління ліквідністю: метод фондového пулу, метод конверсії фондів, метод управління резервною позицією, метод сек'юритизації, метод управління кредитною позицією.

Метод фондového пулу передбачає, що всі надходження банку розглядаються як єдиний пул без диференціації за джерелами фінансування. Визначається розмір ресурсів, які зберігаються в ліквідній формі, ресурси, що залишилися розміщуються в працюючі активи незалежно від строків залучення [1, с. 273]. Відповідно до даного методу банківські ресурси використовуються для найбільш дохідних активних операцій. При цьому для будь-якого виду активу не враховуються джерела надходження коштів.

При використанні методу конверсії фондів враховується залежність ліквідних активів від джерел залучених банком коштів і встановлюється певне співвідношення між відповідними видами активів і пасивів. Відповідно до даного методу визначається декілька центрів ліквідності (прибутковості). З кожного такого центру кошти можуть розміщатись лише у визначені види активів, щоб забезпечити їх ліквідність і прибутковість [4, с. 105]. Даний метод також називають методом прямого фондування. Даним методом передбачається узгодженість обсягів і строків вкладень із конкретними

видами ресурсів, які їх фондують [2, с. 30]. Наприклад, для довгострокових вкладень використовувати власний капітал; депозити населення – у кредити населенню; депозити корпоративних клієнтів — у відповідні кредити і т.п. При цьому дотримується відповідність активів і пасивів за строками і обсягами. Використання даного методу дозволяє значно зменшити банківські ризики, зокрема ризик ліквідності. Але на практиці майже неможливо досягти повної відповідності між певними групами активів і пасивів, тому в чистому вигляді даний метод не використовується.

При використанні банком методу управління резервною позицією резерви ліквідності заздалегідь не формуються, залучені ресурси розміщуються в дохідніші, але менш ліквідні активи, на випадок потреби в ресурсах прогнозується кількість фондів, які є можливість купити на грошовому ринку [1, с. 274]. Даний метод забезпечує максимізацію доходу, але поряд з цим є найбільш ризикованим. У разі довгострокового вилучення депозитів може виникнути ризик ліквідності і банк може понести значні витрати.

Метод сек'юритизації передбачає вкладення грошових коштів в цінні папери, є одним з найперспективніших методів управління ліквідністю і дозволяє вирішити задачі інвестування і фінансування [4, с. 106]. Але даний метод на сьогодні не отримав широкого застосування у зв'язку з незначним розвитком ринку цінних паперів на Україні, недосконалістю законодавчої бази в даній галузі та значними шахрайствами.

Останнім часом на Заході широкого застосування набув метод управління кредитною позицією. Сутність даного методу в тому, щоб враховувати обсяг коштів, які можуть вивільнитися з кредитних вкладень, якщо не поновлювати кредити, при чому спиратися треба не лише на термінові активи, за якими настає термін їх погашення, а також реалізувати діючі кредити [3, с. 8]. Недоліком даного методу є те, що його використання стосується лише кредитної діяльності банку і не враховує досить широкого кола інших активних і пасивних операцій. Також даний метод не враховує

джерела виникнення активів.

Варто зауважити, що кожен з перелічених методів управління ліквідністю має свої недоліки та переваги. Тому використання того чи іншого методу здійснюється банком індивідуально, в залежності від уподобань керівництва, розмірів і можливостей банку, стану банківського ринку тощо.

Література

1. Колодізев О. М. Фінансовий менеджмент у банках: концептуальні засади, методологія прийняття рішень у банківській сфері : навч. посіб. / О. М. Колодізев, І. М. Чмутова, І. О. Губарева. – Х. : Інжек, 2004. – 405, [3] с.
2. Корнієнко Т. Управління ризиками як складова управління активами і пасивами / Тетяна Корнієнко // Вісник Національного банку України. – 2003. – № 6. – С. 28–31.
3. Поморина М. А. О некоторых подходах к управлению банковской ликвидностью / М. А. Поморина // Банковское дело. – 2001. – № 9. – С. 5–11.
4. Шаталов А. Н. Управление ликвидностью в рамках финансового менеджмента банка / Шаталов А. Н. // Финансовый менеджмент. – 2004. – № 6. – С. 101–110.